

Hála legyen az Istennek kimondhatatlan ajándékáért!
2 Kor9,15

A Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye gyűjteményi beszámolója a 2015. évről.

A Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegyéhez 7 önálló gyülekezet tartozik: Debreceni Evangélikus Egyházközség, Filadelfia Evangélikus Egyházközség, Kölcsei Evangélikus Egyházközség, Nagycserkeszi Evangélikus Egyházközség, Nyíregyháza – Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház, Nyíregyháza Emmaus Evangélikus Egyházközség, Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség.

A 2015. évében a következő változások történtek:

- **Műtárgyak restaurálása:** Debreceni Ev. Egyház. Kegytárgyak felújítására: 129.540 Ft

- **Restaurálás esetén mely tárgyak (pl. edények, oltárkép, egyéb festmény):** A Nyíregyházi Ev. Egyházközségben 2015-ös éven 4 képre adtunk be az NKA-hoz pályázatot. De sajnos nem kaptunk rá támogatást.

2. Pályázatok:

Debreceni Ev. Egyh. az MEE Gyűjteményéhez

- Szekrény biztonságossá tételére: 140.018 Ft
- Kegytárgyak felújítására: 129.540 Ft **kaptak**.

Nyíregyházi Ev. Egyházközség az MEE Gyűjteményéhez

- Gyűjtemény működtetésre 1.000.000 Ft, **kaptunk**

Nyíregyházi Ev. Egyházközség EEMI-hez benyújtott pályázat

- Savmentes dobozok vásárlására, páratlanítóra, nyomtatóra, fényképezőgép vásárlására összesen 820.000 Ft. támogatást **kaptunk**

Nyíregyházi Ev. Egyházközség NKA-hoz benyújtott pályázat

- Képek restaurálására 800.000 Ft kértünk, ezt **nem támogatták**
- savmentes dobozok vásárlására 47.000 Ft. **kaptunk**

3. Új kiadvány a korábbi évhez képest:

Könyv (pl. gyülekezettörténet):

- A reformáció kincsei I. Szerkesztők: Kollega Tarsoly István és Kovács Eleonóra. Budapest, 2015. Ebben jelent meg Adámi László: Európa tanítómestere Philipp Melanchthon és Belyus Beáta: Nyíregyházi Evangélikus Egyházközségről szóló írások.

Rövid ismertető (pl. a templomról):

Egyéb egyházi kiadvány (pl. folyóirat)

- Debrec. Ev. Egyh. húsvétí és karácsonyi körlevél
- Nyíregyh. Ev. Egyh. III. körzetben tavaly is kiadtuk az Ébresztő c. Húsvétí és Adventi-Karácsonyi körlevelünket (tehát évente 2-szer jelenik meg).

- Nyíregyh. Ev. Egyház. havonta megjelenő Hírmondó újsága.
- Rövid ismertető készült a Nyíregyházi Nagytemplomról
- Filadelfia Evangélikus Egyházközség és a Nagycserkeszi Evangélikus Egyházközség hetente kiad egy rövid vázlatot a vasárnapi igehirdetésről és tájékoztatót a programokról.

4. Egyéb evangélikus emlékeket érintő változások:

- A Kölcsei Evangélikus Egyházközség temploma megújult.
- A Nyíregyh. Ev. Egyházközség Nagytemplom belső restaurálása elkezdődött. Ennek köszönhetően 6 kupola restaurálása megtörtént, valamint a karzatra vezető lépcsőt kicserélték. Felújították a középső csillárokat és azok mintájára készítettek 12 kisebb és 1 nagyobb csillárt a felső karzatra. Valamint kicseréltek 9 ablakot. Az orgona mögött létrejött egy kiállítótér. Ennek a pályázatnak köszönhetően kaptunk egy képernyőérintős információs táblát és egy nagy képernyős tévét.
- a **Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium gyűjteményeinek fejlődéséről** szóló beszámolót összeállította Pinténé Kosina Judit könyvtárostanárnő és az adatokat közreadta: Tar Jánosné igazgató

Iskolamúzeumunk történetének előzményei az 1870-es évekre nyúlnak vissza, amikor célja volt, hogy a távoli és közelmúlt tárgyi eszközeit, emlékeit megőrizze és az oktatás szolgálatába állítsa, majd a későbbiekben inkább iskolatörténeti jellegű gyűjteményről beszélhetünk.

Jelenkori iskolamúzeumunk az elődökhöz hasonló szándékkal és akarattal jött létre, **felavatására a 2014. évben került sor** a megvalósult iskolakorszerűsítési projekt ünnepélyes záró rendezvényének keretein belül.

Az iskolamúzeum feladata jól körülhatárolt: „szolgáljon Isten dicsőségére, hazánk és iskolánk hasznára, üdvére.” Legyen tükré a keresztyén és a modern tudományokra való nevelésnek, őrizze a tanárok és diákok szépirodalmi, tudományos és képzőművészeti alkotásait.

Az iskolamúzeum jelenleg nyolc iskolatörténeti korszak, illetve téma tükrében mutatja be szöveggel, képpel és tárgyi emlékekkel a múltat. Itt került elhelyezésre az iskola ősi zászlója is.

Gyűjtjük és fogadjuk a régi és a manapság keletkező iskolatörténeti anyagokat, hogy azokat a muzeális jellegének megfelelően a későbbiekben kiállítsuk, illetve az utókornak megőrizzük.

Műemlékkönyvtárunk 1970-től védett gyűjtemény. Jelenleg az iskola kezelésében, de Nyíregyháza Megyei Jogú Város tulajdonában van. A közel 10 000 kötetes állomány feltáratlan, csupán egy – a kurrens állományt is kezelő leltárkönyv ad némi információt az állomány adatairól. Ezt is a korábbi könyvtáros igyekezetének köszönhetjük.

A 70-es évek óta néhány kutató, ill. kutatócsoport tervbe vette az állomány feltárását, de eddig ezek a tervek nem valósultak meg.

Napjainkban – korábban alkalmasszerűen, 2014 óta intenzívebben - **folyik** az iskolán belüli munkaerővel, könyvtárostanárnői szakképzettséggel, de speciális „régikönyves” végzettség nélkül, a **feldolgozó munka**: a dokumentumok azonosítása, ahol szükséges, új leltári számmal való ellátása, illetve egy **lelőhelyjegyzék készítése**. Következő fázisban a raktári jelzetek megállapítása, majd a raktári rend kialakítása a cél. Ez várhatóan hosszú évek munkája lesz.

Az evangélikus egyház intézményei, más – muzeális gyűjteményt kezelő - gyülekezetek, intézmények, egyesületek is partnereink, ha szakmai segítségre van szükségünk. Illetve tapasztalataink alapján mi is tudunk segítséget nyújtani másoknak pl. NKA-pályázatok ügyében. (Pl. Evangélikus Országos Könyvtár, Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára, Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár.) E gyűjteményekhez kapcsolódik, hogy az iskolavezetés az iskolatörténeti és művelődéstörténeti jelentőségű **Kossuth-levelet**, illetve a díszterem előtti **Kossuth Lajost ábrázoló festményt is restauráltatta.**

- A Nyíri Honvéd Egyesület a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség a Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola együtt avatta fel a neves nyíregyházi Benczúrok emlékét megörökítő táblát. A tábla Benczúr Miklós 1848/49-es honvéd őrnagy, Benczúr János ügyvéd, bölcselő, Benczúr Zsuzsanna tanító, író emlékét őrzi. A tábla felavatására 2015. október 6-án 14 00-tól került sor. Az avató beszédet Tóth Sándor ny. ezredes, helytörténész mondta. Az emléktáblát az iskola nevében Kocsisné Sárossy Emőke igazgató vette át. (A beszámolót köszönöm Kocsisné Sárossy Emőke igazgatónőnek.)
- A Kölcsei Evangélikus Egyházközségben az első és második világháborús emlékműve áthelyezésre került a templom mellé.

5. Pályázati témák, ami legcélszerűbben tudna hasznosítani egy-egy gyülekezet:

- A Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség számítógép hallózat bővítésére és adatvédelemre adott be pályázatot. Valamint továbbra is szeretnénk restauráltatni a tavaly nem nyert képeket.

6. Egyházközségi kiállítások az elmúlt években:

- A Debreceni Evangélikus Gyülekezet altemplomában az országos egyház által vezetett turisztikai pályázat részeként kialakításra került egy olyan helyiség, ahol állandó kiállítás keretében a reformáció debreceni megszületésétől indulva egy kisebb méretű gyülekezettörténeti kiállítás került kialakításra. Kegytárgyak, fényképek és különböző írásos információk kerültek kihelyezésre az OE által biztosított elektronikus információs panel mellé.
- A Kölcsei Evangélikus Egyházközség templomában a karzat alatt kis kiállítást nyílt két vitrinnel az egyházközség műkincseiből és régi irataiból, anyakönyveiből. A templom kívül és belül teljesen megújult a MEE turisztikai pályázata keretében.

Egyéb változás:

- Esperesi vizitáció történt a Keretvárosi Ev. Egyházközségben, ami részben valósult meg, ígéretet kaptam esperes úrtól, hogy a folytatásnál én is ott lehetek.
- Megtörtén az Egyházmegye anyakönyveinek és jegyzőkönyveinek a digitalizálására. Köszönöm a gyülekezetek együttműködését és hálás szívvel köszönöm a budapesti kollégák rugalmasságát. Az Őskeresőn: www.oskereso.hu – n kutathatóak ezek az anyakönyvek. A gyülekezetek dvd fogják megkapni a saját anyagukat, az év folyamán. A kutatás feltételéhez tartozik a negyedéves vagy egész éves előfizetés, és törvényben meghatározott időkorlát, ezzel kapcsolatos információk megtalálhatóak a fenti honlapon.

- A gyülekezetek jegyzőkönyvei, amik felkerültek Budapestre és digitalizáltak a Hungaricana Közgyűjtemények portálán található meg. <http://hungaricana.hu/>

Megköszönöm a gyülekezetek lelkészeinek és tagjainak, hogy információval segítették a beszámoló elkészítését.

Hívó emberként örömmel vettem azokat a híreket is, ahol nem földi, hanem mennyei kincseket gyűjt a gyülekezet.

Reménységünk van arra, hogy a 2016-os évben kiírt pályázatoknak köszönhetően gyülekezetünk tovább szépül, rendeződik, gyarapszik.

A Nyíregyházi Evangélikus Egyházközségben megalapult a Reformációi Bizottság, melyben a megyei levéltár, múzeum kollégái is részt vesznek. Közös pályázatnak köszönhetően ebben az évben megjelenik a Miklósffy Sámuel által szerkesztett egyháztörténeti könyvünk.

2016. április 9-én megtörtént A reformáció kincsei I. kötet bemutatása az Evangélikus Kossuth L. Gimnáziumban Kollega Tarsoly István és Kovács Eleonóra szerkesztők által. Utána látogatást tettek a gyűjteményi levéltárban, könyvtárban és a Nagytemplomban

2016. április 18-án a Nagytemplomunk óráját és haragjátékát mutatja be Martinovszki István és Leviczky Zoltán.

2016. május 19-én „Helytörténeti esték” címmel sor kerül a levéltárunk ismertetésére is.

2016. május 11-én a Nemzeti levéltár szervezésében a Bokortanyák című könyv bemutatására a Joób Olivér Szeretetotthon benkőbokori épülete nyújt otthont.

A Debreceni Evangélikus Egyházközség altemplom két helyiségében május 22.-én - vasárnap - az Istentiszteletet követően megnyílik a Debreceni Evangélikus Csipkemúzeum. Egy hónappal ez előtt elhalálozott presbiter testvérünk hagyatékának örököseként kaptuk meg Vági Ida testvérünk csetneki csipke gyűjteményének meghatározó részét. Ez is állandó kiállítás formájában működik majd, bekapcsolódva Debrecen város kulturális életébe.

Ebben az évben ünnepli 20. évfordulóját a Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar Angol Két Tanítású Nyelvű Általános Iskola

Reménységünk van arra, hogy a tavalyi évben elkezdődött nagytemplomi felújítás az idén folytatódik.

Kérem a lelkészeket, munkatársakat, hogy küldjenek meghívókat a különböző alkalmakról, hogy mások felé is eljuttassuk azokat akár gyülekezet honlapján (nyiregyhaza.lutheran.hu) keresztül is.

Soli Deo Gloria

Nyíregyháza, 2016. április 14.

Belyus Beáta
gyűjteményi felelős